

med den Risiko; men man kan ikke gøre dette blindt. Hvis man vil gøre det blindt, maa man gøre det for egen Regning. Der maa kræves Garantier, og disse Garantier skal ikke blot være midlertidige, de maa gælde frem i Tiden. Regeringen maa dog kunne se, at den gældende Banklov er utilstrækkelig, at Bestemmelsen om, at Bankerne ikke maa købe deres egen Aktiekapital op, er ganske utilstrækkelig, og at den omgaas paa den mest aabenlyse Maade og kan omgaas af Folk, der ikke tager det saa nøje med, hvad der er ret og rimeligt.

Det er en af de store Skavanker, vi staar overfor, at Respekten for Loven og Respekten for den uskrivne Lov er blevet saa overmaade ringe. I Aarhundreder, i Aartusinder har det kostet Menneskeheden de største Anstrengelser at bygge Lovene op og skabe Respekt for Lovene. Alene derved kan et Samfund bestaa, at der er Respekt for Loven, at man bøjer sig for Loven, lige gyldigt, om den er skreven eller uskreven. De Herrer Bankmænd, som har handlet saa ilde, vidste lige saa god Besked med den uskrivne som med den skrevne Lov, og det kan ikke gaa upaataalt hen, at der handles, som der er handlet. Vi kan ikke nu blot for en Stund overtage Ledelsen, for at man kan komme ud over de Vanskeligheder, der er fremkommet ved det Brud, der er sket paa, hvad ret og rimeligt var, og hvad Loven bød, for derefter at overgive Banken til den samme vilde Spekulation igen. Det kan man ikke forsvare overfor Befolkningen.

En uhyre Fejl er det, at man ikke i Bankloven har indført virkelig værnende Bestemmelser mod, at Bankdirektører sidder i alle mulige Bestyrelser — under det fuldkommen forlorne Paaskud, at de skulde sidde der for at kontrollere de paagældende Virksomheder, saaledes at Banken til enhver Tid havde fuld Sikkerhed for, at det, der blev ydet i Laan, var anbragt paa forsvarlig Maade. Hvor i al Verden skulde et eneste Menneske kunne sidde i 30—40 forskellige store Aktieselskabers Bestyrelse og kontrollere dem, have noget virkeligt Indseende med, at alt i disse Virksomheder gik, som det skulde? Nej, Sandheden er, at Bankdirektørerne sad der for at hæve Tantième og aldeles ikke for at kontrollere, Sandheden er, at i mangfoldige Tilfælde har det været saaledes, at deres Tilstedeværelse i Bestyrelsen meget snarere tjente til at forpligte Banken ud over det rimelige end at sikre Banken mod at laane mere, end rimeligt var.

Det forekommer mig, at det ligefrem er en Samfundsfare, at man lægger saa megen Myndighed i en enkelt Mands Haand

og i enkelte Mænds Hænder, som Tilfældet her har været. Det skulde være Bankledere forbudt at spekulere, overhovedet at optræde som Spekulanter enten for egen Regning eller i Forbindelse med andre, de skulde kun være Forvaltere af de Penge midler, som er dem betroet, hvad enten der er Tale om Aktiekapitalen eller Sparernes Indskud. Bankvirksomhed skulde ikke være en Spekulationsvirksomhed, men en Virksomhed, der skulde tjene som Redskab for den legitime Forretning, der drives i Landet. Saaledes har det imidlertid ikke været, saaledes er det ikke, og saaledes bliver det heller ikke, hvis man ikke tager alvorlige Forholdsregler frem i Tiden. Thi Menneskene forandres ikke, fordi der er sket en Katastrofe som denne; det kan sætte Skræk i Livet paa en eller anden i nogle Maaneder, maaske nogle Aar, men frem i Tiden vil det gaa præcis, som det er gaaet hidtil, og vi vil staa overfor Katastrofer af lignende Karakter igen.

Med Rette maa man spørge: Hvor har den ansvarlige Ledelse været? I Landmandsbankens Bankraad sidder der en mægtig Stab af fine Mænd, jeg tror, der er hele 7 Kammerherrer, der er Lensgrever, der er Direktører, der er en højt lønnet Statsembedsmand; alt, hvad man har kunnet samle sammen af det, der er fint og fornemt i dette Land, er stillet op til Staffage for een eneste Mand, som har spekuleret det hele bort. Staffage har det været, intet som helst andet; det er den mildeste Forklaring, man kan give, at det har været Staffage, at det har været nogle Mænd, der med 365 Dages Mellemrum kunde hæve en passende Belønning for at være Staffage. Hvis man vil sige, at de har siddet der for at gøre Gavn, for at være Kontrol, saa maa de paagældende Herrer være parate til at springe over Klinge, saa maa de tage deres Del af Ansvaret. De maa gøre det ikke blot i juridisk Forstand, ogsaa i økonomisk — og det maa de for øvrigt gøre, hvad enten de kun har været Staffage, eller de har været virkelige Medledere. Thi den store Offentlighed har haft det Indtryk og har kun kunnet have det Indtryk, at disse fine Navne maatte dække over en solid, en reel Forretningsførelse. Deres Skyldbyrde kan altsaa ikke forbigaa, lige saa lidt som man kan forbigaa Skyldbyrden for selve Hovedledelsen, selv om det kan være nok saa pinligt, selv om der kan være Folk imellem, som virkelig ingen Skyld har, fordi deres Fatteevne er for ringe til at have det. Man kommer ikke udenom det; Offentligheden maa kræve det, Offent-